

Utlåtande 2009: RII (Dnr 453-691/2009)

Begäran om att disponera medel för miljöprojekten A51 och B36 inom Miljömiljarden även under 2010 avseende ”Sluttäckningen av östra tippområdet i Lövsta m.m.” och ”Återvinning av schakt- och asfaltmassor i Stockholm”

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande
Förlängning av genomförande av Miljömiljardsprojekten B36 och A51 med bibehållet bidrag fram till och med 2010 med sedvanlig rapportering enligt Miljömiljardens regler även efter Miljömiljardens avslut godkänns.

Föredragande borgarrådet Ulla Hamilton anför följande.

Ärendet

Genom bidrag ur stadens Miljömiljard, erhöll dåvarande gatu- och fastighetsnämnden och renhållningsnämnden bidrag för dessa två aktuella projekt, A51 "Sluttäckning av östra tippområdet i Lövsta m.m." och B36 "Återvinning av schakt- och asfaltmassor i Stockholm". Projekten ingår numera i trafik- och renhållningsnämndens ansvarsområde. Nämnden har hemställt hos kommunfullmäktige att medel reserveras till och med 2010 för genomförande av miljömiljardprojekten återvinning av schaktmassor och asfalt (projekt B36) och täckning av Norra tippet m.m. (projekt A51), båda projekten vid Lövsta.

Syftet med projektet A51 är att sluttäcka hela den Östra Tippen inom området och sko hela strandkanten av Västra Tippen och Östra Tippen mot Mälaren.

Syftet med projekt B36 är att kretsloppsanpassa de anläggningsarbeten och underhållsarbeten som utförs i staden av primärt stadens egna aktörer och som genererar asfalt, sten och grusmassor.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret tillstyrker förlängning av genomförande med bibehållet bidrag fram till och med 2010 med sedvanlig rapportering enligt Miljömiljardens regler även efter Miljömiljardens avslut.

Mina synpunkter

Jag anser i likhet med stadsledningskontoret att projekten är av stor vikt för staden, både ur ett miljöekonomiskt perspektiv och för att återställa förorenade markområden. Målet med projekten är även att kunna utveckla strandpromenaden längs Mälarens strand samt genom sanering frigöra och förebereda definierat område för exploatering för bebyggelse. Vidare syftar det andra projektet till att kretsloppsanpassa de anläggningsarbeten och underhållsarbeten som utförs i staden av primärt stadens egna aktörer och som genererar asfalt, sten och grusmassor. Överskottsmassor som uppkommer i samband med schaktarbeten utgör en värdefull naturresurs som måste återanvändas för att verksamheten skall kunna sägas vara ekologiskt långsiktigt hållbar.

Projektet A51 har beviljats 100,0 mnkr varav närmare 38,0 mnkr redan är utbetalade.

För B36 är beviljade summan 9,5 mnkr varav närmare 1,2 mnkr har utbetalats.

Enligt den ursprungliga tidplanen skulle sluttäckningen av Norra tippen avslutas under 2008 och därefter skulle anläggningen för återvinning byggas. Då tillstånden för sluttäckningen av Norra tippen erhöles under februari bedöms denna entreprenad ha vissa förutsättningar att kunna slutföras enligt villkoren för Miljömiljarden, vilket redovisades i trafikkontorets tjänsteutlåtande.

Det är dock redan nu klart att arbetena med uppbyggnad av anläggningen för återvinningen inte kan påbörjas förrän nästa år dvs. 2010. De saneringsarbeten som är planerade kommer heller inte att kunna detaljprojekteras och handlas upp innan villkoren för sluttäckningen och återvinningsverksamheten är beslutade. Detta innebär att det saknas medel att genomföra dessa angelägna miljöprojekt om inte trafik- och renhållningsnämnden kan tillåtas disponera beslutade medel ur Miljömiljarden även 2010.

Jag vill i detta sammanhang framhålla att såväl trafikkontoret som miljöförvaltningen aktivt har medverkat till att båda projekten ska komma till genomförande. De sluttäckningsärenden m.m. som har genomförts eller är underfärdigställande enligt den ursprungliga tidplanen har handlagts av miljöförvaltningen som ett anmälningsärende.

Jag konstaterar vidare att tillståndsprövningen av dessa två i grunden enkla anmälningsärenden enligt miljöbalken har utvecklats till en omfattande byråkratisk process som riskerar att äventyra två för staden angelägna miljöprojekt. Denna tidsmässigt utdragna process har varit helt oförutsebar och dessutom svårförståelig.

Miljödepartementet har inlett ett arbete som syftar till att införa regelförenklningar inom miljöområdet som skall minska byråkratin. Ett område som behandlas är tillståndsprövningar enligt miljöbalken som inte skall vara mer komplicerat än vad som skäligen krävs. Jag välkomnar en sådan översyn.

Den tidsmässigt utdragna behandling vid tillståndsprövningen av projekten har inneburit att tidsplanerna inte kan hållas. Detta har nu medfört att projekten måste hanteras budgetmässigt i särskild ordning. Med anledning härav har trafik- och renhållningsnämnden begärt att få fortsätta driva projekten även under 2010 samt att få disponera tilldelade Miljömiljardsmedel. Jag anser i likhet med nämnden och stadsledningskontoret att en förlängning av projekten blivit nödvändig och föreslår därmed att förlängningen tillstyrks.

Bilagor

1. Gatu- och fastighetskontorets tjänsteutlåtande 2002-04-04
2. Gatu- och fastighetskontorets tjänsteutlåtande 2005-03-31

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Carin Jämtin* och *Roger Mogert* (båda s), *Yvonne Ruwaida* (mp) och *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Föredragande borgarrådet har rätt i att de två projekten är av stor vikt för staden och dess miljöanpassningen. Projekten utgör ännu ett exempel på hur den rödgröna satsningen på Miljömiljarden leder till positiva resultat på miljöområdet.

Miljömiljardens projekt avslutas under 2009. Vi beklagar djupt att den moderatledda majoriteten har avbrutit denna typ av framgångsrika satsningar på ett visionärt och framtidsinriktat miljöarbete. Det är beklämmande att tänka på hur mycket som hade kunnat fortsätta att göras på miljöområdet, om bara den borgerliga majoriteten

hade velat satsa lika mycket som den tidigare rödgröna. Särskilt mot bakgrund av att Stockholm nyligen utsågs till Europas miljöhuvudstad är det anmärkningsvärt att majoriteten istället för att satsa på miljöfrågorna, ser till att de prioriteras ned.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande

Förlängning av genomförande av Miljömiljardsprojekten B36 och A51 med bibehållet bidrag fram till och med 2010 med sedvanlig rapportering enligt Miljömiljardens regler även efter Miljömiljardens avslut godkänns.

Stockholm den

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Ulla Hamilton

Ylva Tengblad

ÄRENDET

Kommunfullmäktige beslutade den 2 juni 2003 att enligt bokslutet för 2002 avsätta 1 000 mnkr för åtgärder som minskar stadens miljöskuld och insatser för att undvika miljö- och hälsoskyddsproblem i framtiden, kallat Miljömiljarden. I budgeten för 2004 framhölls att inriktningarna för Miljömiljarden är sanering av markföroreningar (32 procent), åtgärder inom sjöar och vattendrag (28 procent) samt till andra angelägna miljöprojekt (40 procent).

Ansökan om medel från Miljömiljarden har genomförts i två omgångar, den 1 april 2004 respektive den 3 februari 2005. Tilldelning av medel beslutades av kommunstyrelsen den 6 oktober 2004 (dnr 303-1614/2003) respektive 15 juni 2005 (dnr 450-5226/2004). Miljömiljarden pågår till och med 2009.

Miljömiljardens projekt avslutas under 2009, vilket innebär att en utvärdering av projekten kan genomföras under perioden hösten 2009 och våren 2010.

Genom bidrag ur stadens Miljömiljard, erhöll dåvarande gatu- och fastighetsnämnden och renhållningsnämnden bidrag för dessa två aktuella projekt, A51 "Sluttäckning av östra tippområdet i Lövsta m.m." och B36 "Återvinning av schakt- och asfaltmassor i Stockholm". Till följd av att handläggningen av de tillstånd som erfordras enligt miljölagstiftningen har dragit ut på tiden har projekten nu drabbats av problem med finansieringen. Projekten ingår numera i trafik- och renhållningsnämndens ansvarsområde.

Trafik- och renhållningsnämnden

Trafik- och renhållningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 10 mars 2009 att hemställa hos kommunfullmäktige att medel reserveras till och med 2010 för genomförande av miljömiljardprojekten återvinning av schaktmassor och asfalt (projekt B36) och täckning av Norra tippens m m (projekt A51) båda projekten vid Lövsta enligt kontorets utlåtande.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 11 februari 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Dåvarande Gatu- och fastighetsnämnden samt dåvarande Renhållningsnämnden erhöll 2004 och 2005 bidrag från stadens Miljömiljard, vars syfte är att minska stadens miljöskuld. Bidragen avsåg dels etablering av ytor för återvinning av schakt- och asfaltmassor på ett miljövänligt sätt vid Lövsta (9,5 mnkr), projekt B36, dels rivning av konstruktioner, sanering av mark och täckning av östra och norra tipparna mm vid Lövsta (totalt 100 mnkr) Rn, projekt A51.

Från 2007 ingår båda miljömiljardprojekten i Trafik- och renhållningsnämndens

verksamhetsområde och budget. Enligt de centralt beslutade reglerna för utbetalning av medel från Miljömiljarden måste projekten vara avslutade senast i november 2009. Kontoret konstaterar att Länsstyrelsens handläggning och tidsmässigt utdragna behandling vid tillståndsprövningen av projekten inneburit att tidplanerna inte kunnat hållas. Detta medför att projekten måste hanteras budgetmässigt i särskild ordning.

Trafikkontoret, avdelningen för avfall, har i tjänsteutlåtande till nämndens sammanträde 2009-02-10 föreslagit att kontoret skall få inleda upphandling av sluttäckningen av Norra tippen mm (del av projekt A51), villkorat att nödvändiga tillstånd från Länsstyrelsen meddelas. Detta för att få en möjlighet att slutföra arbetet med sluttäckning av norra tippen inom stipulerad tid. Det är trots detta osäkert om tiden klaras. Anslutande arbeten inom projekt A51 som avser saneringsåtgärder mm kommer inte att kunna slutföras under 2009. Länsstyrelsen har meddelat delbeslut i ärendet vilket kom kontoret tillhanda 2009-02-12.

När det gäller etablering av anläggningar för att bedriva återvinningsverksamhet av schaktmassor (projekt B36) kan detta ske först när sluttäckningen och övriga åtgärder är avslutade. Det är därför helt omöjligt att detta projekt kan slutföras inom den stipulerade tiden. Upphandling och projektering kan ske detta år under förutsättning att tillstånd erhålls under våren, men entreprenadarbetena kommer att kunna utföras först under 2010.

Trafik- och renhållningsnämnden föreslås därför hemställa hos kommunfullmäktige att nämnden kan disponera medel, som tidigare beviljats ur Miljömiljarden, även under 2010. De miljöåtgärder som avses är etablering av återvinningsverksamhet vid Lövsta projekt B36 samt sluttäckning av Norra Tippen och anslutande saneringsåtgärder d.v.s. kvarstående delar av projekt A51. Samråd har skett med Miljömiljardens projektledare på stadsledningskontoret i detta ärende.

Återvinningsprojektet B36

Dåvarande Gatu- och fastighetskontoret startade 2001 ett miljöprojekt som syftade till ökad återvinning av schakt- och asfaltmassor i Stockholm. Projektet motiverades dels av stadens miljöplan miljö 2000 dels länsstyrelsens arbete med att minska uttaget av naturgrus det s.k. grusinventeringsprojektet. Kontoret redovisade i tjänsteutlåtande 2002-04-04 en inventering av platser som skulle kunna utnyttjas till återvinningsverksamhet för de schaktmassor som uppstår vid gatu- och ledningsarbeten i staden. I tjänsteutlåtandet konstaterades svårigheter att finna lämpliga platser på grund av konkurrensen om attraktiv mark i tätorten. Det bedömdes att fyra platser kunde vara möjliga att studera vidare.

Genom inriktningsbeslut i dåvarande Gatu- och fastighetsnämnden 2002-05-28 uppdrogs åt kontoret att närmare undersöka förutsättningarna för etablering av återvinningsverksamhet vid dessa fyra platser. Ytterligare utredningsarbete och fördjupade ekonomiska kalkyler, samråd med berörda myndigheter m.fl., resulterade i tjänsteutlåtande till Gatu- och fastighetsnämnden 2005-04-26 vari konstaterades att det enda realistiska alternativet till lokalisering av verksamheten, var vid Lövsta industriområde i nordvästra Stockholm. Övriga studerade områden var av olika skäl inte längre tillgängliga eller lämpliga för denna verksamhet.

Lövstaområdet är sedan länge ianspråktaget för återvinningsverksamhet bl.a. av det slag som föreslogs i tjänsteutlåtandet samt utpekad för kommunalteknisk verksamhet i stadens översiktsplan.

Nämnden uppdrog åt kontoret att genomföra projektering och byggande av ytor för återvinning vid Lövsta, under förutsättning att finansiering kunde ordnas genom den s.k. Miljömiljarden. Projektet erhöll formellt beslut om finansiering ur Miljömiljarden i maj 2005. Bidragsbeloppet var 9.5 mnkr. vilket var detsamma som söktes.

Ett flertal samrådsmöten genomfördes med myndigheter och berörda hösten 2004 och januari 2005. Länsstyrelsen beslutade i mars 2005 att den sökta verksamheten kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Beslutet motiverades av att ansökan innehöll uppgiften att en viss mängd s.k. tjärasfalt skulle kontrolleras och mellanlagras före transport till deponi. Enligt regelverket innebär ett beslut om betydande miljöpåverkan att utökat samråd skall genomföras, samt att en s.k. miljökonsekvensbedömning skall genomföras av projektet. Beslutet innebar ytterligare utredningsarbeten och samråd med myndigheter och

övriga berörda under hösten 2005 och våren 2006. Samråden resulterade i att samtliga myndigheter (miljöförvaltningen, Vällingby- Hässelby stf och länsstyrelsen) förklarade sig positiva till projektet liksom närboende och näringsidkare i området. Trafikkontorets ansökan om tillstånd enligt miljöbalken inlämnades till länsstyrelsen miljöprövningsdelegation i maj 2006.

Länsstyrelsen beslutade 2007-01-04 att förelägga Trafikkontoret att inkomma med kompletterande uppgifter i 9 punkter. Kontoret besvarade frågorna i kompletteringsyttrande

2007-02-08. Länsstyrelsen förelade om ytterligare kompletteringar 2007-09-13 vilka besvarades 2007-12-21 samt därefter ytterligare kompletteringar 2008-07-04. Kontoret lämnade 2008-10-06 svar till länsstyrelsen i enlighet med föreläggandet. Länsstyrelsen har ännu inte lämnat besked om när en dom kommer att lämnas i detta ärende.

Täckning av Östra och Norra tipparna samt rivning av byggnader vid Lövsta.

Dåvarande renhållningsnämnden beviljades 2004 och 2005 medel från Miljömiljarden för tre projekt, sluttäckning av östra tippen inklusive strandrestaurering, rivning och sanering av byggnader och konstruktioner samt sluttäckning av Norra tippen inklusive vissa saneringsinsatser i området. Dessa projekt har efter godkännande från Miljömiljarden 2007-12-06 slagits samman till ett, projekt A51. Bidragsbeloppet uppgår totalt till 100 mnkr. Hittills har rivning av byggnader, vissa saneringar i anslutning till dessa, samt upprustning av strandlinjen genomförts. Sluttäckningen av östra tippen befinner sig i slutfasen. Samtliga dessa projekt har genomförts som anmälningsärenden enligt miljöbalken till miljöförvaltningen.

En anmälan om sluttäckning av norra tippen inlämnades till miljöförvaltningen i september 2007 för att upphandling av den entreprenaden skulle kunna påbörjas med sikte på att arbetet skulle slutföras under 2008. 1 december 2007 meddelade Länsstyrelsen att man beslutat att överta handläggningen av sluttäckningen av Norra tippen från Miljö- och hälsoskyddsnämnden och avsåg att handlägga detta ärende gemensamt med trafikkontorets tidigare inlämnade ansökan om tillstånd för återvinning av

schaktmassor vid Lövsta.

Även ärendet avseende täckning av Norra tippen (sammanlagt med återvinningsärendet enligt beslut av Länsstyrelsen) saknar därför tillstånd som möjliggör att projektering och upphandling av entreprenaden kan utföras. Efter muntliga kontakter med handläggaren vid länsstyrelsen har denne meddelat att man överväger att meddela deldom vad gäller sluttäckningen av Norra deponin och därefter en dom beträffande återvinningsverksamheten.

Trafikkontoret, avdelningen för avfall, har i tjänsteutlåtande till trafik- och renhållningsnämndens sammanträde 2009-02-11 föreslagit att nämnden uppdrar åt kontoret att, förutsatt att tillstånd erhålles, genomföra upphandlingarna av deponitäckning samt saneringsåtgärder vid Lövsta. Detta tjänsteutlåtande motiverades av ett önskemål att vinna tid för att kunna påbörja entreprenadarbetena. Kontoret konstaterar att ett delbeslut inkom 2009-02-12 från

Länsstyrelsen avseende täckning av Norra tippen.

Analys och konsekvenser

Kontoret konstaterar att det inte längre finns möjlighet att genomföra projekten inom ramen för de regler som gäller för Miljömiljarden. Båda projekten är kraftigt försenade utan att kontoret har kunnat påverka detta. Ingen upphandling av projektering och entreprenadarbeten har kunnat påbörjas på grund av oklarheter i fråga om vilka villkor för verksamheten som kommer att gälla. Projekten inryms inte inom nämndens ordinarie budget.

Enligt den ursprungliga tidplanen skulle sluttäckningen av norra tippen avslutas under 2008 och därefter skulle anläggningen för återvinning byggas. Om tillstånden för sluttäckningen av Norra tippen erhålls under februari, vilket nu har skett, bedöms denna entreprenad ha vissa förutsättningar att kunna slutföras enligt villkoren för Miljömiljarden, vilket redovisades i ovan nämnda tjänsteutlåtande.

Det är dock redan nu klart att arbetena med uppbyggnad av anläggningen för återvinningen inte kan påbörjas förrän nästa år d.v.s. 2010. De saneringsarbeten som är planerade kommer heller inte att kunna detaljprojekteras och handlas upp innan villkoren för sluttäckningen och återvinningsverksamheten är beslutade. Detta innebär att det saknas medel att genomföra dessa angelägna miljöprojekt om inte nämnden kan tillåtas disponera beslutade medel ur Miljömiljarden även 2010. Risken är annars att projekten som avser att åtgärda den uppkomna miljöskulden inte kommer att kunna genomföras. Kontoret vill i detta sammanhang framhålla att miljöförvaltningen aktivt har medverkat till att båda projekten skall komma till genomförande. De sluttäckningsärenden mm som har genomförts eller är under färdigställande enligt den ursprungliga tidplanen har handlagts av miljöförvaltningen som ett anmälningsärende.

Vi konstaterar att tillståndsprövningen av dessa två i grunden enkla anmälningsärenden enligt miljöbalken har utvecklats till en omfattande byråkratisk process som riskerar att äventyra två för staden angelägna miljöprojekt. Denna tidsmässigt utdragna process har varit helt oförutsebar och dessutom svårförståelig.

Miljödepartementet har inlett ett arbete som syftar till att införa regelförenklingar inom miljöområdet som skall minska byråkratin. Ett område som behandlas är tillståndsprövningar enligt miljöbalken som inte skall vara mer komplicerat än vad som skäligen krävs. Vi föreslår att tjänsteutlåtandet överlämnas för kännedom till miljödepartementet.

Kontoret föreslår att Trafik- och renhållningsnämnden hemställer hos Kommunfullmäktige att få disponera tidigare tilldelade medel ur Miljömiljarden även under 2010. Har inte tillstånd erhållits från Länsstyrelsen som möjliggör färdigställande av projekten under 2010 anser kontoret att ansökningarna om tillstånd för resterande miljötåtgärder bör dras tillbaka.

Slut

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 27 april 2009 har i huvudsak följande lydelse.

Projekten A51, A52 och B101 har efter beslut den 6 december 2007 slagit samman till ett A51 "Sluttäckning av östra tippområdet i Lövsta m m", Trafik- och renhållningsnämnden.

A51 Syftet med projektet är att sluttäcka hela den Östra Tippen inom området och sko hela strandkanten av Västra Tippen och Östra Tippen mot Mälaren. När detta är genomfört kan då delar av det sluttäckta området utvecklas för den strandpromenad som staden vill ha längs Mälarens strand och för andra delar av det rörliga friluftslivet.

Inom området finns de byggnader kvar som innehållit äldre och nedlagda förbränningsanläggningar m.m. En del av dessa byggnader har inte sanerats eller förändrats sedan nedläggningen av verksamheten slutbehandling av avfall. Byggnader som berörs är: Våghuset, restaurangen, elverkstaden, skjulet, sedimenteringsdammen, högdelen av filterhuset/pannhuset med skorsten, glaslagret, slamtankarna. Byggnader som ej berörs är: Kontoret (förbränningsanläggning), vagnverkstaden, latrinstationen, tipphallen samt AB Freonåtervinnings byggnad.

Syftet är att på detta sätt förbereda området för framtida verksamhet inom kommunalteknisk verksamhet eller förbereda för total sanering av området med möjligheter till bebyggelse för industriell verksamhet. När denna rivning och all sanering är slutförd kommer området att vara förberett för ovan angivna användning.

Förvaltning kommer att utföra sanering av resterande område inom Lövsta, efter rivning av byggnader, täckning av Östra tippområdet och skoning av hela gamla tippområdets strandkant mot Mälaren. I denna sanering ingår också sluttäckning av Norra tippområdet, om detta område som ligger utanför förvaltningens arrende-området, inte upplåts till annan kommunalteknisk verksamhet.

Syftet är att området förbereds till användning för framtida verksamhet inom kommunalteknisk verksamhet eller förbereda för total sanering av området med möjligheter till vilken typ av bebyggelse som helst.

B36 Syftet är att kretsloppsanpassa de anläggningsarbeten och underhållsarbeten som utförs i staden av primärt stadens egna aktörer och som genererar asfalt, sten och grusmassor. Överskottsmassor som uppkommer i samband med schaktarbeten utgör en värdefull naturresurs som måste återanvändas för att verksamheten skall kunna sägas vara ekologiskt långsiktigt hållbar.

Länsstyrelsens handläggning och tidsmässigt utdragna behandling vid tillståndsprövningen av projekten har inneburit att tidsplanerna inte kan hållas. Detta har nu medfört att projekten måste hanteras budgetmässigt i särskild ordning. Därav trafik- och renhållningsnämnden begäran om att få fortsätta driva projekten även under 2010 samt att få disponera tilldelade Miljömiljardsmedel.

Ärendets beredning

Ärendet är berett av stadsledningskontorets förnyelseavdelning.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Projekten är mycket stora. A51 har beviljats 100,0 mnkr varav närmare 38,0 mnkr redan är utbetalade. För B36 är beviljade summan 9,5 mnkr varav närmare 1,2 mnkr har utbetalats.

Stadsledningskontoret anser att projekten är av stor vikt för staden, både ur ett miljöekonomiskt perspektiv och för att återställa förorenade markområden. Målet med projekten är även att kunna utveckla strandpromenaden längs Mälarens strand samt genom sanering frigöra område för exploatering för vilken typ av bebyggelse som helst.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beviljar förlängning av genomförande av projekten med bibehållet bidrag fram till och med 2010 med sedvanlig rapportering enligt Miljömiljardens regler även efter Miljömiljardens avslut.